

جلوگیری از انحصار، کلید کنترل بازار است

دیدگاهی که اکثر کارشناسان و فعالان حوزه اقتصاد به موضوع تنظیم بازار و بحث قیمت گذاری ها دارند، معطوف به آزادی عمل فعالان بازار در قیمت گذاری و در عین حال ایجاد زمینه برای یک رقابت اقتصادی میان آنهاست. در این راستا اعتقاد بر این است که تنظیم بازار با همه برنامه‌ها و طرح‌هایی که در زمینه آن از سوی دولت و نهادهای زیرمجموعه آن مطرح می‌شود، به صورت بنیادی با آنچه در مبنای اقتصادی از آن به عنوان تنظیم بازار یاد می‌شود، متفاوت است.

در واقع اصلی که اقتصاددانان بر آن تاکید دارند این است که قیمت گذاری خارج از محدوده اختیارات دولت و اشتباه است. آنها اعتقاد دارند تنظیم بازار زمانی رخ خواهد داد که تعادل به صورت طبیعی و در نظام عرضه و تقاضا حاصل شود و نقش دولت ایجاد و کنترل این تعادل بین عرضه و تقاضا در کشور است. اگر از این منظر به بازار نگاه کنیم، به این نتیجه می‌رسیم که ما سال‌های زیادی را صرف روش اشتباه کنونی کرده‌ایم و نباید منتظاری جز پاسخ‌های نادرست نیز داشته باشیم. در حقیقت تا زمانی که دولت وظیفه خود را در تنظیم بازار به جای نظارت‌های اصولی بر بازار، محدود به قیمت گذاری می‌بیند و بر این روش پافشاری می‌کند، ما نباید انتظار یک تعادل پایدار در بازار کشور را نیز داشته باشیم و همواره باید روال کار را بر اقدامات مقطعی و پیامدهای مثبت کوتاه مدت ببینیم و جالب اینکه بیشترین نقاط ضعف ما در بازار نیز معطوف به همین موضوع است.

گرچه برخی فعالان این حوزه همچنان دلیل افزایش قیمت مقطعی کالاها را کاهش میزان عرضه آن کالا در آن مقاطع زمانی می‌دانند اما به نظر می‌رسد برنامه‌ریزی‌های اشتباه در تامین کالا، در این زمینه تاثیر گذارتر است. دولت در جایگاهی قرار دارد که می‌تواند قبل از وقوع کمیاب شدن و گرانی کالا در بازار، با افزایش واردات نظام عرضه و تقاضا را متعادل نگه دارد تا افزایش قیمت بی‌دلیل در این زمینه به وجود نیاید؛ البته این برنامه‌ریزی دولت می‌تواند در صادرات هم وجود داشته باشد و دولت برای مازاد تولید در مقاطع زمانی راهکارهای موثر در نظر بگیرد.

اگر معتقد به اقتصاد آزاد باشیم، باید بپذیریم بنگاه‌های اقتصادی آزاد باشند تا برای کالاهای خود قیمت گذاری انجام دهند و با برخورداری دستوری آنها را محدود نکنیم، زیرا در این نوع اقتصاد، اصطلاحی به نام گرانفروشی وجود ندارد و صاحب کالا می‌تواند آن را با هر قیمتی که تمایل دارد عرضه کند. البته در این زمینه دولت نقش دیگری خواهد داشت و آن جلوگیری از انحصار و در عین حال ایجاد رقابت بین بنگاه‌های اقتصادی است. یعنی اگر واردکننده‌ای قصد احتکار کالا و فروش آن با قیمت بالاتر در زمان مناسب را داشته باشد، نقش دولت در تنظیم بازار این است که اجازه دهد واردات آن کالا توسط واردکنندگان دیگر نیز انجام شود تا به این وسیله، ایجاد رقابت برای جلب نظر مشتری، باعث ایجاد تعادل در قیمت‌ها شود.

طبیعی است که اگر واردات و توزیع یک کالا به دست یک نفر یا یک گروه باشد، نظام عرضه و تقاضا، احتکار و در نهایت گرانفروشی به وجود می‌آید و مصرف‌کننده از نظر مالی متضرر می‌شود اما اگر زمینه ایجاد رقابت میان واردکنندگان فراهم شود، قیمت‌ها در مکانیسم بازار به شکل منطقی تعیین می‌شوند. همچنین برای آزادی واردات نیاز به ارز تک‌نرخ وجود دارد. گرچه ارز تک‌نرخ قیمت‌ها را در بازار حتی در کالاهای اساسی به شکل محسوس‌تری افزایش خواهد داد اما برای حل این مشکل نیز راهکارهایی وجود دارد؛ مثلاً به جای اینکه یارانه به واردکننده پرداخت شود، دولت آن را به نوعی در اختیار خریدار نهایی و مصرف‌کننده قرار دهد که این کار مزیت‌هایی خواهد داشت؛ از جمله اینکه دولت و زیرمجموعه‌های آن، به دلیل ارائه ارزش‌های خاص، خود را در قیمت گذاری کالاها محق نخواهند دانست و احتمال فساد آفرینی در اختصاص یارانه به ارز وارداتی هم از بین خواهد رفت و کالا با قیمت کمتری در اختیار مصرف‌کننده قرار می‌گیرد.

واکسن کرونا در دوراهی تولید یا واردات

گزارش‌های میدانی نشان می‌داد این بازار از رونق خوبی برخوردار است و فقط مسیحیان مخاطب آن نیستند، بلکه افراد از سایر ادیان هم برای جشن کریسمس آماده می‌شوند. با این حال به نظر می‌رسد امسال به دلیل شیوع ویروس کرونا و پرهیز از دورهمی و همچنین وضعیت اقتصادی و معیشتی مردم در پی این آیدمی، بازار اقلام این جشن هم مانند مناسبات قبلی افت قابل توجهی داشته است. در این میان مشاهدات میدانی از قیمت‌ها نیز حاکی از آن است که مهم‌ترین کالای این جشن،

امسال مناسبت‌های مختلف تحت تاثیر شیوع ویروس کرونا به شیوه‌ای متفاوت برگزار شد و بازار اقلام مناسبتی هم از رونق هر سال برخوردار نبود. جشن کریسمس هم که در آستانه آن قرار داریم از این قاعده مستثنا نیست.

گزارش‌ها از بازار حاکی از بی‌رونقی فروش اقلام مرتبط با جشن کریسمس است و برخی فروشندگان از افت شدید فروش خود نسبت به سال‌های قبل خبر می‌دهند، این در حالی است که در سال‌های گذشته

رکود کرونا دام ن بازار کریسمس را هم گرفت

در شرایط نامناسب معیشتی و کاهش قدرت خرید

مبادا فروش اجباری باب شود

عکس: آیدا فریدی

پس از بروز التهاب در بازار روغن نباتی برخی شرکت‌های پخش و توزیع‌کنندگان مواد غذایی در اقدامی فرصت‌طلبانه فروش روغن نباتی به مراکز عرضه و مصرف‌کنندگان را منوط به خرید برخی محصولات نظیر رب، تن ماهی، کیک و... کرده‌اند

پیمان صفر دوست
editor@smtnews.ir

توزیع متناسب روغن نباتی در بازار، امکان سو استفاده‌های اینچنینی وجود نخواهد داشت و به نظر می‌رسد چنین مواردی مربوط به واحدهای کوچک صنفا است که کمتر در تیررس بازارسی‌ها قرار دارند

نگرانی مردم از نایابی کالا و ذخیره بیشتر مواد و همین‌طور سو استفاده سودجویان و تشکیل بازار سیاه موجب دامن زدن به این به هم ریختگی می‌شود

در شبکه توزیع مطابق ضوابط انجام می‌شود، اما بعضا تخلفاتی از سوی برخی عوامل فروش صورت می‌پذیرد که باید با آن برخورد شود، این در حالی است که گزارش‌های میدانی اوایل آذر نشان می‌دهد در برخی فروشگاه‌ها فروش روغن از یک برند منوط به خرید سایر اقلام از همان برند شده و مسئولان فروشگاه اذعان کرده‌اند شرکت فروشنده هم، فروش روغن خود را مشروط به خرید اقلام دیگر آن برند کرده است. بررسی‌های میدانی بازرسان سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران در اواخر ماه یادشده نیز نشان داد تعدادی از شرکت‌های پخش و صنوف توزیعی، فروش روغن را مصرف خانوار را منوط به خرید سایر اقلام کرده‌اند.

بروز التهاب در بازار روغن نباتی برخی شرکت‌های پخش و توزیع‌کنندگان مواد غذایی در اقدامی فرصت‌طلبانه فروش روغن نباتی به مراکز عرضه و مصرف‌کنندگان را منوط به خرید برخی محصولات نظیر رب، تن ماهی، کیک و... کرده‌اند.

بنابراین گزارش انجمن صنفی صنایع روغن نباتی ایران، وی افزود: کارخانجات روغن نباتی هیچ نقشی در فروش اجباری سایر کالاها همراه با روغن نباتی ندارند و قیمت گذاری و فروش روغن نباتی توسط کارخانجات منطبق با قانون و ضوابط سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان است.

قاجاریه تصریح کرد: انجمن روغن نباتی از کارخانجات تولیدی روغن نباتی خواسته که با فروش اجباری کالاها همراه با روغن نباتی توسط عوامل توزیعی به شدت مقابله کنند و بسیاری از کارخانجات نیز به صورت مکتوب و رسمی با این موضوع برخورد کرده‌اند.

بازرس انجمن صنفی صنایع روغن نباتی در پایان خاطر نشان کرد: نظارت بر توزیع و فروش مواد غذایی با سازمان حمایت، سازمان تعزیرات حکومتی، اتاق اصناف و سایر دستگاه‌های نظارتی است و آنها باید برای حل این مشکل ورود و با متخلفان برخورد کنند.

شاهد بروز تخلفاتی از این قبیل نباشیم. وی در ادامه با تاکید بر اینکه بازرسان در واحدهای صنعت، معدن و تجارت موظفند کماکان با نظارت لازم، با فروش اجباری کالاها همراه با روغن نباتی یا هر کالای دیگر به شدت مقابله و در صورت مشاهده تخلفات، بازرسی‌های موردی و مستمر، اقدامات نظارتی و بازرسی خود را بر چگونگی فروش و توزیع روغن خوراکی متمرکز کنند. تابش افزود: اقدامات نظارتی برای اقلام یارانه‌ای و کالاهای اساسی همچنان با جدیت و با استفاده از توان و ظرفیت تمامی دستگاه‌های نظارتی در حال پیگیری است و تاکنون پرونده‌هایی نیز برای متخلفان تشکیل شده، اما انتظار داریم با خودکنترلی شبکه فروش،

سید محمد تقی طباطبایی

کار، کار دلالت هاست

سید محمد تقی طباطبایی حکیم، مدیر کل روابط عمومی شرکت بازرگانی دولتی ایران نیز در این باره در گفت‌وگو با **تجارت گسترش** اظهار کرد: درباره توزیع مویرگی متاسفانه با توجه به بدست داشتن دلالت‌ها، در این مدت مواردی از تخلف در حوزه نرخ مشاهده شد.

مدیر کل روابط عمومی شرکت بازرگانی دولتی ایران درباره گزارش‌های مربوط به فروش اجباری کالاها دیگر به همراه روغن نیز عنوان کرد: در صورت توزیع متناسب روغن نباتی در بازار، امکان سو استفاده‌های اینچنینی وجود نخواهد داشت و به نظر می‌رسد چنین مواردی که در قالب گزارش‌های مردمی به سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و همین‌طور سازمان تعزیرات ارسال می‌شود، بیش از اینکه مربوط به فروشگاه‌های شناخته شده و بزرگ باشد، مربوط به واحدهای کوچک صنفی است که کمتر در تیررس بازرسی‌ها قرار دارند.

در این زمینه انجمن صنایع روغن نباتی نیز اعلام کرد با فروش اجباری سایر کالاها همراه با روغن نباتی مخالف است و این اقدام خلاف قانون ارتباطی با این نهاد ندارد.

محمد قاجاریه، بازرس انجمن صنفی صنایع روغن نباتی ایران در این زمینه عنوان کرد: متاسفانه طی هفته‌های اخیر و پس از

توسط این شرکت‌ها صورت گیرد. به گفته این مقام مسئول طبق دستورالعمل ابلاغ شده این سازمان، سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان و بازرسان اصناف موظفند، ضمن برنامه‌ریزی مناسب و انجام بازرسی‌های موردی و مستمر، اقدامات نظارتی و بازرسی خود را بر چگونگی فروش و توزیع روغن خوراکی متمرکز کنند. تابش افزود: اقدامات نظارتی برای اقلام یارانه‌ای و کالاهای اساسی همچنان با جدیت و با استفاده از توان و ظرفیت تمامی دستگاه‌های نظارتی در حال پیگیری است و تاکنون پرونده‌هایی نیز برای متخلفان تشکیل شده، اما انتظار داریم با خودکنترلی شبکه فروش،

این مشکل نتیجه بی برنامگی است

به ناتوانی کشور در تولید باشد، مربوط به برنامه‌ریزی‌های نادرست در واردات و ترخیص مواد اولیه این صنعت است که اثرات آن تا بازارهای فروش تسری پیدا می‌کند. وی در این باره عنوان کرد: وقتی ذخیره انبارهای مواد اولیه تولیدکنندگان به پایان می‌رسد و تامین مواد اولیه نیز انجام نمی‌شود، طبیعی است که خط تولید مجبور به توقف می‌شود و در این شرایط تعادل سیستم و عرضه و تقاضا در بازار به هم می‌خورد.

حسینی در این باره یادآور شد: گرانی مردم از نایابی کالا و ذخیره بیشتر مواد و همین‌طور سو استفاده سودجویان و تشکیل بازار سیاه موجب دامن زدن به این به هم ریختگی می‌شود. شرایط امروز بازار نیز چه در حوزه توزیع و چه در بخش خردهفروشی معطوف به همین موضوع است، در صورتی که اگر برنامه‌ریزی برای تامین مواد اولیه، تولید و توزیع به‌درستی انجام می‌شد، بروز چنین پدیده‌ای در بازار بعید بود.

عباس تابش در جلسه‌ای به ریاست معاون وزیر و رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان با حضور نمایندگان شرکت‌های تولیدی و پخش در زمینه فروش اجباری روغن نباتی به همراه سایر محصولات بحث و بر تخلص بودن این موضوع تاکید کرد. وی با تاکید بر اینکه فروش اجباری هر کالایی با کالای دیگر خلاف قانون است، اظهار کرد: باید رفتار همه عوامل فروش و توزیع‌کنندگان و نمایندگی‌های عرضه مورد رصد قرار گیرد و از انجام تخلف موضوعی به‌ویژه عرضه خارج از شبکه و گرانفروشی جلوگیری شود. بدیهی است مسئولیت عملکرد کلیه ویزیتورها و عوامل پخش با واحدهای اصلی است و حتما باید کنترل‌های لازم در این زمینه

این مشکل نتیجه بی برنامگی است

قاسمعلی حسینی، دبیر کل اتحادیه بنگداران مواد غذایی در این باره در گفت‌وگو با **تجارت گسترش** عنوان کرد: این یک امر واضح است که فروش اجباری یک کالا به همراه یک کالای دیگر طبق قانون جرم است. براساس قانون

فروشندگان چنین حقی ندارند و نهادهای نظارتی می‌توانند با آنها برخورد قانونی انجام دهند. البته نکته مهم‌تر از بازدارندگی قانونی این است که در حال حاضر دلیلی برای ایجاد چنین اجباری برای خریداران وجود ندارد. وی در این باره تاکید کرد: به نظر می‌رسد این قبیل سو استفاده‌ها بیشتر مربوط به روزهایی باشد که کمیود مقطعی روغن نباتی در سطح بازار به وجود می‌آید، وگرنه چنین مشکلی نمی‌تواند در دوره وفور کالا و به صورت دائم وجود داشته باشد. حسینی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با **تجارت گسترش** بیان کرد: این موضوع که چرا روغن یا برخی کالاهای دیگر در مقاطعی در بازار کمیاب می‌شوند، بیش از آنکه مربوط

مردم موارد تخلف را گزارش دهند

براساس ماده ۶۴ قانون نظام صنفی، معادل تخلف فروش اجباری است. وی در ادامه تاکید کرد: بازرسان این سازمان و اتاق اصناف در صورت مشاهده و دریافت گزارش، با متخلفان برخورد قانونی می‌کنند و مراتب به سازمان تعزیرات حکومتی ارسال خواهد شد.

این مقام مسئول در پایان از شهروندان خواست در صورت مشاهده هرگونه تخلف صنفی مراتب را به سامانه ۱۲۴ گزارش کنند.

معاون نظارت و بازرسی سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران نیز در این باره اعلام کرد فروش روغن مصرف خانوار به واحدهای صنفی و مصرف‌کنندگان منوط به خرید سایر اقلام، از مصادیق فروش اجباری است. سعید محمدی پور اظهار کرد: بررسی‌های میدانی بازرسان طی روزهای اخیر نشان می‌دهد تعدادی از شرکت‌های پخش و صنوف توزیعی، فروش روغن با مصرف خانوار را منوط به خرید سایر اقلام کرده‌اند که